

Kom je binnen ? – gedachten over de oudste zoon

Jeanne heeft vorige week gesproken over Johannes 15, over de wijnstok en de ranken, over *groeien en bloeien*.

Ze gaf een paar inzichten die je makkelijk zou kunnen missen. Ze gaf een paar inzichten die me nog niet eerder zo opgevallen waren. Soms heb je dat, dat een bekende gelijkenis tot leven komt, omdat iemand anders (Jeanne in dit geval) er op andere manier licht op laat schijnen.

Vanochtend wil ik stilstaan bij een bekend verhaal dat Jezus vertelde, een gelijkenis. *Ik had, voor mijn vakantie, al een beetje beloofd*. Ik heb in mijn leven vaker gesproken over de verloren zoon. Voor mij is misschien wel het mooiste verhaal uit de Bijbel. Bijna altijd als ik erover gesproken heb, heb ik vooral stilgestaan bij de jongste zoon en bij de vader.

Vandaag gaan we vooral stilstaan bij de oudste zoon. Deze wordt vaak, *ook door mij*, over het hoofd gezien. En eigenlijk hoop ik, dat net zoals mij gebeurde met de preek van Jeanne over wijnstok en de ranken, God tot je spreekt. *Hij brengt dingen tot leven in je hart, in je denken, in je leven...*

Lucas 15

11... 'Iemand had twee zonen. 12De jongste van hen zei tegen zijn vader: "Vader, geef mij het deel van uw bezit waarop ik recht heb."

En dan volgt het verhaal wat we zo goed kennen. De jongste zoon verbrast de erfenis en heeft uiteindelijk niets meer. Hij werkt als varkenshoeder en is jaloers op de varkens, want zij hebben te eten. *Dan komt hij tot zichzelf.*

Hij beseft dat hoe goed hij het had bij zijn vader. Hij besluit om terug te gaan en zichzelf als dagloner aan te bieden. *(Want hij denkt dat hij zijn rechten als zoon verspeeld heeft)*. Dan gaat hij naar huis. Zijn vader ziet hem al aankomen en rent hij hem tegemoet, omhelst hem, kleed hem en richt een feestmaal aan.

Lucas 15

23Breng het gemeste kalf en slacht het. Laten we eten en feestvieren, 24want deze zoon van mij was dood en is weer tot leven gekomen, hij was verloren en is teruggevonden." En ze begonnen feest te vieren.

Dit is het verhaal dat de meesten van ons wel kennen. *En wat kost het me een moeite om daar niet langer bij stil te staan...*

En nu komt de oudste zoon op het toneel:

Lucas 15

25De oudste zoon was op het veld. Toen hij naar huis ging en al dichtbij was, hoorde hij muziek en gedans. 26Hij riep een van de knechten bij zich en vroeg wat dat te betekenen had. 27De knecht zei tegen hem: "Uw broer is thuisgekomen, en uw vader heeft het gemeste kalf geslacht omdat hij hem gezond en wel heeft teruggekregen."

28Hij werd woedend en wilde niet naar binnen gaan, maar zijn vader kwam naar buiten en probeerde hem tot andere gedachten te brengen. 29Hij zei tegen zijn vader: "Al jarenlang werk ik voor u en nooit ben ik u ongehoorzaam geweest als u mij iets opdroeg, en u hebt mij zelfs nooit een geitenbokje gegeven om met mijn vrienden feest te vieren. 30Maar nu die zoon van u is thuisgekomen, die uw vermogen heeft verkwanseld aan de hoeren, hebt u voor hem het gemeste kalf geslacht." 31Zijn vader zei tegen hem: "Mijn jongen, jij bent altijd bij me, en alles wat van mij is, is van jou. 32We kunnen toch alleen maar feestvieren en blij zijn? Want je broer was dood en is weer tot leven gekomen, hij was verloren en is teruggevonden."" [NBV21]

Tot zover.

Wat wel belangrijk is om te weten. Aan wie verteld Jezus deze gelijkenis eigenlijk. Met wie is Hij in gesprek?

Dat lezen we in het begin van het hoofdstuk:

Lucas 15

1Alle tollenaars en zondaars kwamen Hem opzoeken om naar Hem te luisteren. 2Maar zowel de farizeeën als de schriftgeleerden zeiden morrend tegen elkaar: 'Die man ontvangt zondaars en eet met hen.' 3Jezus vertelde hun toen deze gelijkenis:

En dan vertelt hij eerst over iemand die honderd schapen en op zoek gaat naar dat ene schaap dat verdwaald is.

Daarna verteld hij over een vrouw die tien munten heeft en er eentje kwijt is. Ze gaat op zoek!

En dan komt onze gelijkenis, de gelijkenis van de verloren zoon. Ik zou vandaag willen spreken over de 'gelijkenis van de verloren zonen (meervoud)'. Deze gelijkenis is de climax van de drie verhalen, de ontknoping.

Jezus is dus samen met 'tollenaars en zondaars' en er zijn 'farizeeën en schriftgeleerden'. En in de gelijkenis spreekt hij beide groepen aan.

De tollenaars en zondaars zijn 'als de jongste zoon'.

En de farizeeën en schriftgeleerden zijn 'als de oudste zoon'.

De meeste gelovigen, *dat geldt zeker ook voor mij*, hebben de liefde en genade van de Vader ervaren. De meeste gelovigen hebben ervaren wat het is om thuis te komen bij de Vader. We waren, net als de jongste zoon, verloren, de weg kwijt, ontheemd. Maar we zijn thuis gekomen bij de Vader.

En dan wordt het spannend. Ik denk dat veel gelovigen begonnen zijn als jongste zoon, maar dan in dezelfde valkuil kunnen vallen als de oudste zoon.

Vaak herkennen mensen die God nog niet kennen zich eerder in de jongste zoon. En wie al langer met God leeft, ontdekt soms trekken van de oudste zoon in zichzelf.

Nu - wat zijn de observaties, uit de tekst, over de oudste zoon?

-Hij is niet blij met de thuiskomst van zijn jongere broer. Althans, hij is vooral niet blij met de manier waarop zijn vader hem ontvangt. *'²⁸Hij werd woedend en wilde niet naar binnen gaan'.*

Hij kan niet omgaan met de goedheid die zijn vader laat zien aan de jongste zoon. Hij kan niet omgaan met deze (onverdiende) genade. Hij vindt het oneerlijk.

-Hij leeft in een denkwereld waarin goedheid verdiend moet worden.

"Al jarenlang werk ik voor u en nooit ben ik u ongehoorzaam geweest als u mij iets opdroeg, en u hebt mij zelfs nooit een geitenbokje gegeven om met mijn vrienden feest te vieren. ³⁰Maar nu die zoon van u is thuisgekomen, die uw vermogen heeft verkwanseld aan de hoeren, hebt u voor hem het gemeste kalf geslacht."

-Hij ziet zijn vader vooral als een soort werkgever, als iemand die opdrachten geeft. *'werk ik voor u' – 'als u mij iets opdroeg'.*

-Het lukt hem niet om de jongste zoon als zijn broer te zien.
Hij spreekt over *'die zoon van u'.*

Dan de observaties die over de vader gaan:

-de vader komt naar buiten en gaat in gesprek met de oudste zoon, hij laat daarmee zien dat de oudste zoon ook belangrijk is. *'maar zijn vader kwam naar buiten'.*

- in dat gesprek laat hij zijn onvoorwaardelijke goedheid zien, ook aan de oudste zoon. *"Mijn jongen, jij bent altijd bij me, en alles wat van mij is, is van jou.*
Er hoeft *niets verdiend* te worden. Het gaat om nabijheid! Het is al beschikbaar voor de oudste zoon.

-de vader spreekt wel in *'familietaal'.*

Hij spreekt de oudste zoon aan met *'mijn jongen'*

En hij benoemt de jongste zoon, zoals het is: *'je broer' (woorden die de oudste zoon niet over zijn lippen kon krijgen)*

We hebben observaties gedaan, vanuit de tekst, vanuit de woorden van Jezus, over de oudste zoon en over de vader. Het zijn observaties die uitnodigen tot zelfreflectie.

Ze nodigen mij, in elk geval uit tot zelfreflectie:

- Zijn er mensen, of groepen van mensen, die ik het niet gun om de goedheid/genade van God te ontvangen?
- Ben ik gestopt met deze mensen als *'mijn broer'* te zien? Heb ik me afgesloten voor relatie?

- Is God iemand waarvoor ik werk, wiens opdrachten ik uitvoer? Ben ik gaan geloven dat ik een beloning kan verdienen? Ben ik gaan geloven dat ik beter ben dan de ander? Ben ik gaan geloven dat ik minder genade nodig heb dan de ander?
- Besef ik wel dat ik deel in alles wat de vader heeft?
Of leef ik een leven van vergelijken, van angst om te kort te komen, zonder vreugde?

Iedereen mag deze bespiegeling zelf maken. Het is niet zozeer een schuldissue (*ik doe iets fout*), maar veelmeer een issue van een gemiste kans (*de vader wil je een rijker leven geven, een vreugdevoller leven, een leven waar meer ruimte is voor de ander*) Besef dan dat de vader voor jou speciaal naar buiten komt, om je uit te nodigen aan het feestmaal!

³²We kunnen toch alleen maar feestvieren en blij zijn? Want je broer was dood en is weer tot leven gekomen, hij was verloren en is teruggevonden.” [NBV21]

Hier worden trouwens, impliciet, de begrippen leven en dood gedefinieerd.

Dood betekent: geen contact, geen relatie met de vader

Leven betekent: weer thuis, in contact, samen leven met de vader.

Jezus is gekomen om het leven te geven aan jongste zonen én aan oudste zonen. Zowel jongste zonen als oudste zonen kunnen de weg kwijt zijn, verloren zijn.

Je kunt elke zondag naar de kerk gaan en de vreugde en de vrede missen die beschikbaar is voor elk kind van de vader, voor iedereen dus. We zijn uitgenodigd aan tafel bij de vader.

AMEN